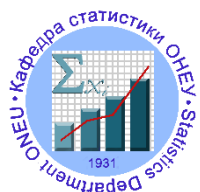

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

Частина II

**Одеса
2020**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – 203 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бабенко С. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Балюк Н. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Білоус О. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бурлаченко К. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Гаращенко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Іванченко Т. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Клюс І. Г. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,

Кошева Ю. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Кравченко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Кудін П. М. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Мівшук Ю. І. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Ожоганіч І. Г. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,

Письменна В. Е. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Пруденко А. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Рубель Г. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Сазонов К. О. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Чайковська О. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Штельмашук М. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Теорія статистики в працях А.Кетле	6
Клюс І.Г., Милашко О.Г. Аналіз розвитку готельного господарства Закарпатської області	13
Рубель Г.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки, структури та активності ринку нерухомості в Україні	22
Кошева Ю.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз середньої заробітної плати в регіонах	32
Кудін П.М., Тарасова К.І. Статистичне оцінювання споживання продуктів харчування	37
Бойко В.С., Вітковська К.В. Статистичний аналіз зайнятості в Україні	44
Кравченко О.В., Самотоєнкова О.В. Статистична оцінка динаміки та потенціалу закладів вищої освіти в Україні	53
Березорудський А.М., Вітковська К.В. Статистична оцінка впливу факторів на обсяг капітальних інвестицій в Україні .	61
Білоус О.Ю., Ольвінська Ю.О. Аналіз фінансової стійкості ПРАТ «ВО Стальканат-Сілур»	68
Іванченко Т.А., Ольвінська Ю.О. Переробка сміття в Україні: проблеми та перспективи	75
Березорудський А.М., Погорєлова Т.В. Статистична оцінка структури продовольчого ринку України	80
Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистична характеристика розвитку фермерського господарства в Україні ...	85
Бойко В.С., Погорєлова Т.В. Статистична оцінка земельного фонду України	90
Бойко В.С., Милашко О.Г. Статистичний аспект французько-українських відносин	100
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Партнерство України з Чехією	108
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Партнерство України з Норвегією	113
Ожоганич Т.Ю., Милашко О.Г. Дослідження стану зовнішнього сальдо товарів та послуг Люксембургу	119

Білоус О.Ю., Вітковська К.В. Формування вибірових сукупностей для обстеження ділової активності підприємств у країнах ЄС	125
Чайковська О.О., Вітковська К.В. Організація вибірових обстежень у різних країнах світу	132
Мившук Ю.І., Самотоєнкова О.В. Статистична оцінка ринку страхових послуг в Україні	140
Штельмашук М.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз шлюбності та розлучуваності у сучасній Україні	146
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Зародження статистичної науки в працях політичних арифметиків	152
Гаращенко О.В., Ольвінська Ю.О. Уільям Петті – засновник школи політичної арифметики	155
Штельмашук М.С., Вітковська К.В. Досвід проведення вибірового обстеження студентами спеціальності «Економіка» з актуальних проблем університету	159
Бабенко С.Ю., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку алкогольної продукції в Україні	166
Письменна В.Е., Ольвінська Ю.О. Дослідження споживчої поведінки у сфері б'юті-індустрії під час пандемії	172
Сазонов К.О., Ольвінська Ю.О. Сутність концепції сталого розвитку регіону та роль статистичних показників у його дослідженні	175
Балюк Н.В., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки номінальної та реальної заробітної плати в Україні	183
Бурлаченко К.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку кави в Україні	189
Пруденко А.А., Ольвінська Ю.О. Соціальні мережі як елемент нового соціального середовища	193

СТАТИСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Агапченко К. А.¹, Погорєлова Т. В.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Агапченко К. А., Погорєлова Т. В. Статистична характеристика розвитку фермерського господарства в Україні. В статті проведено аналіз основних статистичних показників агробізнесу фермерських господарств України за 2011-2017 рр., а саме: кількості фермерських господарств, площі угідь, кількості працівників, кількості сільськогосподарської продукції.

Ключові слова: фермерські господарства, сільськогосподарська продукція, структура, динаміка.

Agapchenko K., Pogorelova T. Statistical characteristics of farm development in Ukraine. The article conducted an analysis of the main statistical indicators for the agrobusiness of the state farms of Ukraine for 2011-2017 rubles, and itself: the number of state farms, the area of land, the number of cities, the number of products.

Keywords: farmers' statehood, agricultural products, structure, dynamics.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Агапченко, К. А. Статистична характеристика розвитку фермерського господарства в Україні [Текст] / К. А. Агапченко, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – С. 85 – 89.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Забезпечення стабільного та ефективного розвитку фермерських господарств в Україні є дуже важливим задля покращення зайнятості сільського населення, продовольчої безпеки країни. Фермерство являється новою формою господарювання і саме тому потребує статистичного дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Вагомий внесок щодо вивчення сутності та оцінки функціонування сільськогосподарських підприємств різних форм власності і господарювання зробили українські вчені: Ю. Лупенко, М. Малік, В. Месель-Веселяк, П. Макаренко, Л. Мельник, Л. Молдаван, Ю. Макаров, П. Саблук, І. Червен та інші. Проведені дослідження досить наглядно засвідчують, що у сучасних умовах фермерські господарства є досить потужним загальним каркасним

елементом розвитку агропромислового виробництва в Україні. Водночас залишаються невирішеними чимало теоретичних та практичних питань, пов'язаних із визначенням ролі та функціонування в наші країні фермерства як малого бізнесу.

Метою статті є статистичне дослідження структури та динаміки основних показників діяльності фермерських господарств.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про фермерське господарство» фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, зокрема в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону. Основними ознаками фермерського господарства є те, що це форма аграрного підприємництва, яка здійснюється за самостійною ініціативою, на власний ризик і систематично; це, в основному, сімейно-трудова об'єднання, до складу якого входять подружжя, батьки, діти, що досягли 16-річного віку, пов'язане з особистою працею, внаслідок якої виробляється певна товарна маса продуктів харчування, сировини для промисловості, що дає можливість одержувати доходи; трудові відносини в фермерських господарствах виникають на основі членства в них, а також на засадах трудового Договору; фермерське господарство має статус юридичної особи [1]. Розглянемо тенденції зміни кількості фермерських господарств в Україні за 2011-2017 рр. (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка кількості фермерських господарств в Україні за 2011-2017 рр.

Роки	Кількість фермерських господарств, одиниць	Ланцюгові показники		Базисні показники	
		Абсолютний приріст, одиниць	Темп приросту, %	Абсолютний приріст, одиниць	Темп приросту, %
2011	33872	-	-	-	-
2012	34035	163	0,5	163	0,5
2013	34168	133	0,4	296	0,9
2014	33084	-1084	-3,2	-788	-2,3
2015	32303	-781	-2,4	-1569	-4,6
2016	33682	1379	4,3	-190	-0,6
2017	34137	455	1,4	265	0,8

Отже, у табл.1. ми бачимо, що у 2014 та 2015 роках відбувався різкий спад кількості фермерських господарств – вона зменшилась на 5,5% у 2015

році порівняно з 2013 роком, або на 1865 одиниць. Причинами стали засуха та зменшення посівної площі, але відразу після цього відбулось зростання у 2016 році на 4,3%.

В цілому, кількість фермерських господарств у 2017 році порівняно з 2011 роком, збільшилось на 265 одиниць, або майже на 1% відсоток.

Проаналізуємо інтенсивність змін площі угідь у користуванні фермерськими господарствами за період 2011-2017 рр.

Таблиця 2

Динаміка площі угідь у користуванні фермерськими господарствами України за 20011-17 рр.

Роки	Площа угідь (усього), тис. га	У тому числі		Ланцюгові показники загальної площі угідь	
		сільських угідь, тис. га	ріллі, тис. га	Абсолютний приріст, тис. га	Темп приросту, %
2011	8179,9	4144,0	4035,9	-	-
2012	8284,9	4200,3	4084,6	105,0	1,3
2013	8761,7	4451,7	4310,0	476,8	5,8
2014	9028,3	4578,3	4450,0	266,6	3,0
2015	8567,0	4343,7	4223,3	-461,3	-5,1
2016	8735,6	4437,9	4297,7	168,6	2,0
2017	9036,1	4580,1	4456,0	300,5	3,4

У табл. 2. ми бачимо зростання площі угідь фермерських господарств у 2013 році – на 5,8% та зменшення площі сільськогосподарських угідь у 2015-2016 рр. – на 5,1%. Це сталося насамперед через зменшення території України. Протягом 2011-2017 рр. площа угідь фермерських господарств збільшилась на 865,2 тис. га, або на 10,2%. Щодо структури площі угідь фермерських господарств, в середньому площа сільських угідь більша за площу ріллі на 125,5 тис. га. Загальна площа сільськогосподарських угідь у 2017 році в Україні – 41489,3 тис. га. Доля площі угідь у користуванні фермерськими господарствами в загальній площі сільськогосподарських угідь складає майже 22%.

Розглянемо, як кількість працівників у фермерських господарствах розподілилась по регіонах України у 2018 році (рис.1).

Найбільше у фермерському господарстві зайняте населення Дніпропетровської, Кіровоградської, Миколаївської та Одеської областей, а найменше – в Закарпатській, Івано-Франківській, Рівненській та Чернівецькій.

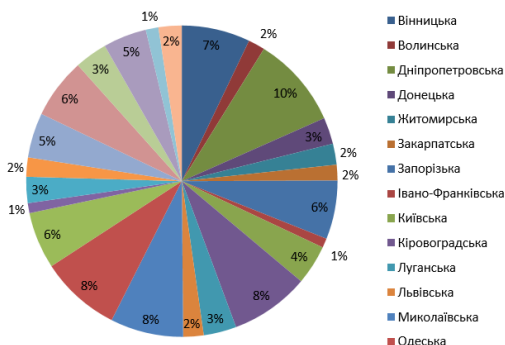

Рис. 1. Розподіл кількості працівників у фермерських господарствах по регіонах України у 2018 р.

Також проаналізуємо динаміку та структуру сільськогосподарської продукції в фермерських господарствах України за 2013-2017 рр.

Таблиця 3
Динаміка та структура сільськогосподарської продукції в фермерських господарствах України

Роки	Сільськогосподарська продукція, млн. грн.	у тому числі		Динаміка сільськогосподарської продукції	
		рослинництва	тваринництва	Абсолютний приріст, млн. грн.	Темп приросту, %
2013	19091,4	17695,3	1396,1	-	-
2014	19188,8	17847,0	1341,8	97,4	0,5
2015	18909,3	17565,4	1343,9	-279,5	-1,5
2016	22101,4	20705,3	1396,1	3192,1	16,9
2017	21743,1	20338,8	1404,3	-358,3	-1,6

Як бачимо у табл. 3., сільськогосподарська продукція фермерських господарств, як і продукція рослинництва, не мала змін у 2013-2015 рр., а у 2016 році вона зросла на 3192,1 млн. грн., або майже на 17%. Продукція тваринництва фермерських господарств значних змін за 2013-2017 рр. не мала. У 2017 році порівняно з 2013 роком, сільськогосподарська продукція фермерських господарств зросла на 2651,7 млн. грн., або майже на 14%. У 2017 році доля продукції рослинництва у сільськогосподарській продукції склала 93,5%, а 6,5% приходилось на продукцію тваринництва. У 2017 році в Україні доля фермерської продукції у продукції всіх господарств склала 8,7%.

Висновки. Отже, розглянувши сучасний стан діяльності

фермерських господарств за період 2011-2017 рр., можна вважати, що в Україні відбулося становлення фермерського сектору і має місце певний його розвиток. Подальший розвиток функціонуючих фермерських господарств визначається їхньою конкурентоспроможністю.

Наразі в Україні на розвиток фермерських господарств впливають багато чинників, а саме: недосконалість законодавчої бази; слабка підтримка з боку державних, регіональних утворень; слабкий розвиток інфраструктури збуту, переробки і зберігання готової продукції; недостатність методичного забезпечення організаційно-економічної діяльності фермерських господарств.

Подальший розвиток фермерських господарств доцільно проводити в таких напрямках:

- формування власного ринку збуту продукції;
- впровадження інноваційних технологій виробництва сільськогосподарської продукції;
- реалізація інвестиційних проектів із придбання сільськогосподарської техніки на умовах лізингу;
- спрямування частини інвестицій на розвиток технологічної та виробничої інфраструктури;
- створення добровільних об'єднань фермерських господарств;
- збільшення обсягів прямого інвестування фермерських господарств за рахунок власних коштів і позик;
- забезпечити дотації на впровадження новацій у сільськогосподарському виробництві екологічно чистої продукції та її переробки на місцях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про фермерське господарство» 2003, № 45, ст.363 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15>
2. Погорелова Т.В. Статистичні аспекти моніторингу агробізнесу України. *Вісник соціально-економічних досліджень*: Збірник наукових праць. Одеса : ОНЕУ. 2019. Вип. №1 (69). С.58-67.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm
4. Фермерські господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/1_2017_58-63.pdf
5. Погорелова Т. В. Оцінка розвитку агробізнесу в Україні. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали шостої міжнар. наук.-практ. конф. (22-23 вересня 2017 р., м. Одеса). Одеса : Атлант. 2017. С.290-292
6. Погорелова Т. В. Оцінка розвитку підприємництва в аграрному секторі України. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали восьмої міжнар. наук.-практ. конф.(13-14 вересня 2019 р., м. Одеса). Одеса: Бондаренко М.О.2019. С. 273-274.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 6

Частина II

**Одеса
2020**